

Esszépályázat

A Közép-Európai Egyetem (CEU) Bioetikai és Jogi Központja (CELAB) a NERRI – *Neuro-Enhancement: Responsible Research and Innovation* kutatási program keretében esszépályázatot hirdet egyetemistáknak és főiskolásoknak

Az idegrendszeri képességek fejlesztésének lehetőségei a tanulásban, avagy meddig mennél el a jó teljesítmény érdekében?

címmel

A tudomány és a technológia fejlődése következtében számos olyan beavatkozás létezik, amelyek egészséges vagy normális képességűnek tartott személyek számára is lehetővé teszik, hogy idegrendszeri képességeiket – kognitív funkcióikat, koncentrációs és teljesítőképességüket, vagy kommunikációs képességeiket – adottnak vélt biológiai állapotukon túl fejlesszék. A tanulási teljesítmény fokozása és eredményességének növelése érdekében mára elterjedtté vált az ún. „okosító” gyógyszerek (smart drugs), használata, melyeket normális esetben idegrendszeri betegségektől szenvedők gyógyszeres kezelésére szánnak. A felmérések szerint az Egyesült Államokban az egyetemi hallgatók 7–9, esetleg 12 százaléka használ rendszeresen ilyen gyógyszereket ebből a célból. Ezek a számok eltörpülnek a „hagyományosabb” fejlesztő vagy stimuláló szerek, mint például a koffein, használatára vonatkozó adatok mellett. Idegrendszeri képességeink fejlesztése érdekében közel 90 százalékunk rendszeresen fogyaszt koffeint valamilyen formában (pl. kávé, energiával, koffeintabletta stb.).

Ezek a jelenségek számos egészségügyi, társadalmi és etikai problémát vetnek fel. Nagyon keveset tudunk a használt gyógyszerek tényleges hatásairól, a megfelelő dózisméretekről és használatuk rövid és hosszútávon jelentkező káros hatásairól. A gyógyszerek sok esetben illegális forrásból származnak, amely felveti a gyógyszerhamisítás lehetőségét, valamint az azzal együtt járó egészségkárosodás veszélyét. Sokan azonban úgy vélik, hogy az idegrendszeri képességek gyógyszeres vagy más úton történő fejlesztése kiemelkedő társadalmi és egyéni hasznot hozhat. Lehetővé teszi, hogy az egyének megfeleljenek az oktatási rendszer által diktált egyre növekvő elvárásoknak, vagy az idősebb generáció számára is fenntartja a tanulás és ezzel a foglalkoztatás lehetőségét. A képességfejlesztés a modern társadalmak olyan alapelveinek továbbgondolására ösztönöz, mint az (esély-)egyenlőség, a tisztességesség és a felelősség. Az egyéni autonómia, hiszen az idegrendszeri képességek gyógyszeres fejlesztése mögött az egyén saját képességeit és lehetőségeit maximalizálni szándékozó döntése áll, szembe kerülhet az egyén szellemi és fizikai integritásának és méltóságának értékeivel. Felmerül az a kérdés is, hogy az egyén saját képességeinek és lehetőségeinek fejlesztésére vonatkozó igényeinek mennyiben és milyen paraméterek mellett tegyenek eleget a modern társadalmak szolidaritásra épülő ellátó- és redistribúciós rendszerei.

Pályázni minimum 1500, maximum 2500 szavas magyar vagy angol nyelven elkészített rövid esszékkel lehet. A pályamunkákat a CELAB 2014. április 11-ig várja a celab@ceu.hu email címre. Kérjük a pályázókat, hogy az esszéjüket csatolmányban tartalmazó email tárgyába ezt írják: „CELAB-NERRI esszépályázat”. A beérkezett pályaműveket a CELAB munkatársaiból és bioetikusokból álló szakmai zsűri bírálja el.

A pályázat eredményéről minden pályázót tájékoztatunk. Az esszépályázatot első három helyezettje az alábbi díjakat kapja:

- Könyvnyeremény;
- Meghívás az április 29-én rendezendő kerekasztal-beszélgetés egyik előadójának; valamint
- A CELAB kutatásában való részvételi lehetőség.

Minden pályázó meghívást kap az esszépályázat 2014. április 29-én tartandó eredményhirdetésére. A díjazott pályázókat pedig felkérjük, hogy az eredményhirdetésen kerekasztal-beszélgetés keretében ismertessék pályamunkájukat. A kerekasztal-beszélgetés segítségével az idegrendszeri képességek tökéletesítésének a tanulásban történő hasznosításának lehetőségeire vonatkozó véleményeket, elképzeléseket és reményeket szeretnénk megismerni. A kerekasztal-beszélgetés helyszíne: Közép-Európai Egyetem (CEU), Budapest, Nádor utca 9.

CELAB: <http://web.ceu.hu/celab/>

NERRI: <http://www.nerri.eu/eng/home.aspx>

Neuro-Enhancement
Responsible Research and Innovation